

δάσκαλον ἔταξε τὸ Φθινόπωρον μὲ τὴν σαπρίαν τῶν φύλλων του καὶ τὰς συγκρούσεις τῶν νεφῶν του. Καὶ μᾶς ἐφιλοδώρησεν οὕτω τὸν μαρμαρὸν, τὴν σκιάν ὡς τὰ εὐγλωττότερα πειστήρια τῆς θείας προνοίας του καὶ τῆς παροιμιώδους ἐπικίας του! Καὶ σκέπτομαι καὶ ὄνειροπολῶ, καὶ ἀκουῶ ἐξ ἀγάπης, ἐκ πείσματος, ἐξ ἀγνοίας, ἐξ ἀδυναμίας, καὶ ἐγὼ δὲν ἡξεύρω. . .

Χαιρετῶ τὸ Φθινόπωρον, διότι χωρὶς νὰ θέλω χαιρετῶ δι' αὐτοῦ αὐτὸν τὸν προορισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, τὸ τέρμα τῶν μόθων, τῆς αὐταπάτης.

Παρέρχονται τὰ νέφη, στροβιλίζονται τὰ φύλλα καὶ ἐκτινάσσει τὸ πένθος πιεζομένη ἡ καρδιά, ὑγραίνουσα καὶ καταλάμπουσα τοὺς ἀστέρας τοῦ ψυχικοῦ στερεώματος—τοὺς ὀφθαλμούς. Τὰ δάκρυα εἶνε τὰ φθινοπωρινὰ νέφη τῆς ψυχῆς ἀποσυντιθέμενα εἰς σταγόνας—εἰς στεναγμούς.

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

★ Εἰς Μεγάς Ψυχολόγος ★

TH. RIBOT

ΠΕΣΥΡΘΗ τῆς ἐνεργοῦ διδασκαλίας ὁ μέγας καθηγητὴς τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ College de France (Μερόφιλο: Ριμπώ, ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ

μαθητοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπιμελητοῦ ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ τῆς Φυσιολογικῆς Ψυχολογίας Περ Ζανέ.

Ὁ Ribot εἶνε εἰς ἐκ τῶν μεγίστων συγχρόνων φιλολόγων καὶ φιλοσόφων, καὶ μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιφανεστέρων δόξας τῆς πνευματικῆς Γαλλίας. Τὰ θαυμασιά του συγγράμματα εἶνε παγκοσμίως γνωστά, εἰς πλεῖστα δὲ ψυχολογικὰ ζητήματα ὅλοι οἱ φιλόσοφοι συγγραφεῖς ἀναφέρουν τὰς ἰδέας αὐτοῦ καὶ τὰς ἐξηγήσεις ὡς αὐθεντίας μεγάλου ἐπιστημονικοῦ κύρου.

Ὁλόκληρον τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ οἰκοδόμημα, τὸ ἀληθῶς γιγάντιον καὶ περικαλλές, ἐστήριξε μὲν ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν βάσεων τῶν ἰδεῶν τοῦ Δαρβίνου, Σπένσερ, Μπκίν, Τζόν Στούαρτ Μίλλ, καθὼς καὶ τῶν Σοπενχάουερ καὶ Χάρτμαν, ἐτελειοποίησεν ὅμως αὐτὰς καὶ ἐτροποποίησεν οὐσιωδῶς, ἐσφράγισε δὲ τὴν μορφήν τοῦ ὅλου ἔργου μὲ τὴν ἰδίαν καὶ πρωτότυπον σφραγίδα τῆς εὐφυΐας, τοῦ κάλλους καὶ τῆς φιλοπονίας. Ἀπλὴ ἀπαρίθμησις τῶν συγγραμμάτων τοῦ σοφοῦ Γάλλου ψυχολόγου, θέλει ὁμοίως τὴν γενικωτέραν ἰδέαν περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ λεπτομερὴς μελέτη καὶ κριτικὴ ἤθελεν ἀπαιτήσῃ πολλὰς σελίδας.

Ἡ «Ψυχολογικὴ Κληρονομικότης» θεωρεῖται ὡς τὸ κορυφαίον καὶ ποιητικώτερον τῶν

TH. RIBOT

ἐπιστημονικῶν του ἔργων, ἡ δὲ «Ψυχολογία τῶν αἰσθημάτων» εἶνε τὸ περικαλλέστερον καὶ βαθύτερον αὐτοῦ σύγγραμμα. Ἡ «Σύγχρονος Ἀγγλικὴ φιλοσοφία» ἐκρίθη ὡς ἡ πιστοτέρα μελέτη αὐτῆς καθὼς καὶ ἡ «Φιλοσοφία τοῦ Σοπενχάουερ» μετὰ τῆς «Συγχρόνου Γερμανικῆς φιλοσοφίας» ἀπέδειξεν τὸν Ριμπώ ἀσπληγὲς καὶ βαθὺν καὶ φιλοπονώτατον κριτικόν, ἐμβριθῆς καὶ προσεκτικῶς εἰς τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τῶν μεγάλων συστημάτων, τῶν ἰσχυρῶν ἐν τῷ πνευματικῷ στερεώματι τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Αἱ μικραὶ ὅσον καὶ βαθύταται αὐτοῦ σπουδαὶ καὶ μελέται ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς θελήσεως» ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς μνήμης» καθὼς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῶν «νόσων τῆς προσωπικότητος» ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητον διδάσκαλον διὰ πάντα ὅστις θέλει νὰ σπουδάσῃ τὰ ζητήματα ταῦτα.

Μετέφρασε τοῦ H. Spencer τὰς «Ἀρχὰς τῆς Ψυχολογίας» διτομον μέγα σύγγραμμα, διὰ δὲ τῆς «Φιλοσοφικῆς Ἐπιθεωρήσεως» ἦν ἀπὸ ἐτῶν διευθύνει. παρέσχε εἰς τὸν σκεπτόμενον κόσμον πιστὸν κάτοπτρον πάσης τῆς παγκοσμίου φιλοσοφικῆς κινήσεως καὶ ἐργασίας.

Θαυμαστῆς τοῦ Πλάτωνος καὶ ἐξηγητῆς τῶν ἐμφύτων αὐτοῦ ἰδεῶν, διὰ τῆς ψυχολογικῆς κληρονομικότητος, τῆς ὑποίας παθολογικὴν μορφήν θεωρεῖ τὸ προπατορικὸν λεγόμενον ἀμάρτημα, ἤνοιξε θαυμασίους καὶ διαυγεῖς ὁρίζοντας ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ψυχολογικῶν φαινομένων, ἐν τῇ θετικῇ καὶ πειραματικῇ αὐτῶν ἀνάλυσει, ὅσον καὶ τῇ εὐρείᾳ φιλοσοφικῇ ἀντιλήψει. Μελετητῆς βαθύς, συγγραφεὺς διαυγής καὶ βαθύνους, τύπος penseur θετικοῦ καὶ ἐπιστήμονος, τοιοῦτος ὁ ἀποχωρῶν τῆς ἐνεργοῦ διδασκαλίας καθηγητῆς Ribot, ἐνδόξως σταδιοδρομήσας καὶ